

Vragen & Tips

A= belangrijke vraag voor alle lezers

G=belangrijke vraag voor iedereen die het systeem gebruikt

Als u vragen hebt, kunt u ze gratis mondeling laten beantwoorden, maar het kan ook in deze rubriek. Pravoo zal hier ook gebruikerstips plaatsen. Lees deze rubriek regelmatig door.

(A) Vraag/tip 68

Beste medewerkers van Pravoo, Als Pabo student doe ik een onderzoek naar leerlingvolgsystemen en met name naar Pravoo omdat dit op mijn stageschool gebruikt wordt. Ze hebben op mijn stage echter de oude versie van Pravoo in gebruik en ik wil hem graag vergelijken met de nieuwe om zo kijken of deze aan alle eisen van mijn stageschool voldoet. Ze zijn echt toe aan iets nieuws maar weten niet goed of ze de nieuwe versie van Pravoo aan willen schaffen of op zoek zijn naar een heel nieuw systeem. We hebben op dit moment het gevoel dat Pravoo op zich erg goed past binnen ons onderwijs en hebben wat vragen. Hebben jullie meer informatie over de nieuwe versie van Pravoo. Ik heb jullie internet site bekeken maar dit beantwoordt mijn vragen en de vragen van de school nog niet.

Wij vragen ons met name af:

Antwoord: (Onderstaand laten we in rood de vragen volgen en geven we per vraag in blauw het antwoord)

In hoeverre er in Pravoo 2000 wordt ingegaan op rekenen en taal?

Neem de folders over het systeem dan kunt u zo zien wat we daar aan doen in de onderdelen:

- 5. Taal: verstaandbaarheid, woordenschat actief, zinslengte, taalbegrip
- 8. Hoeveelheden/ordenen: begrippen en tellen.

Zie ook de relatie tussen het leerlingvolgsysteem en de onderwijslijnen zoals beschreven in het oktobernummer 2004 van het Praxis-bulletin.

Is er een verandering m.b.t. het maken van de handelingsplannen aangezien dit veel tijd kost.

De vraag wekt de indruk dat het bij de oude versie veel tijd kost. Dat bestrijden we. Het handelingsplan is een A4'tje met op dat ene blaadje de diagnostische gegevens en daarnaast een opsomming met alle handelingsplaninhouden. Veel leerkrachten vinden dat juist de kracht van het systeem, nl. dat het hele handelingsplan voorgestructureerd is en alle paginaverwijzingen op het plan staan en je dus niets meer op hoeft te zoeken. Vanaf 2011 zijn veel handelingsplanadministraties geautomatiseerd.

Wat heeft Pravoo 2000 verder te bieden. Wat is er eigenlijk allemaal verbeterd?

- het is nu genormeerd
- voldoet aan de tussendoelen basisonderwijs
- is volledig met 32 onderwerpen (oude versie 20)
- houdt rekening met de kenmerken van het hedendaagse kind
- bevat nieuwe visies m.b.t. gedrag en taalontwikkeling
- etc.

Komt er binnenkort een nieuwe versie uit?

Vanaf 2011 is de map aangepast en digitaal.

Klopt het dat er een leerlingvolgsysteem komt om voor de hele school te gebruiken?

Dat is er al voor gedrag.

Dat is EGGO. In deze vragenrubriek is te zien hoe scholen het kleutervolgsysteem overboeken in EGGO. Zie vraag 62.

Zouden wij meer informatie kunnen krijgen zodat we ons beter kunnen oriënteren?

- vraag de folders aan
- laat Pravoo een studiedagdeel verzorgen in het kader van de nascholing

Alvast bedankt, Mirjam van Noordennen.

(A) Vraag/tip 67

(Diverse scholen) Onze inspecteur wil van ons dat we de onderwijslijnen aangeven volgens de opzet van de uitgave van het Expertisecentrum Nederlands. Wij hebben ontdekt dat Pravoo een handiger werkwijze heeft die we liever willen volgen. Mag de inspecteur een bepaalde lijn van ons eisen?

Antwoord: Neen. We hebben uw vraag aan de hoofdinspectie voorgelegd en kregen een brief waaruit we de volgende delen willen citeren:

- De publicatie van het Expertisecentrum Nederlands heeft geen wettelijke status, maar is bedoeld als ondersteuning.
- De inspectie stelt het gebruik van deze publicatie niet verplicht.
- Het staat de scholen vrij om zelf te bepalen wat de bijdrage van het beredeneerde aanbod is in de groepen 1 en 2 aan het geheel van het werken aan de kerndoelen.

(Aldus J. Rijkers in een brief aan ons van 14 april 2004)

A) Vraag/tip 66

(De Kameleon, Sittard) Wij hebben aan de hand van het boekje Heel handige hulpmiddelen de lijn begrijpend luisteren proberen te beschrijven. Onze kleuters zijn taalzwak en wij vinden stap 3, 4 en 5 bij begrijpend luisteren erg moeilijk. Zou u wat meer tips kunnen geven hoe wij deze stappen goed zouden kunnen invoeren.

Antwoord: In de brochure over de tussendoelen staat ook al aangegeven hoe u dat aan kunt pakken.

Kijk op pagina 6 en 7. Ik zal het in nog wat andere woorden toelichten:

Stap 3: Hierbij gaat het erom dat u een verhaal in drie delen (inleiding-kern-slot) vertelt en na ieder deel stopt en het voorafgaande visualiseert. Dat wil zeggen dat u bij het type kind dat u hebt, vertelt wat u allemaal voor u ziet. U doet alsof u een film aan de binnenkant van de ogen ziet. Bij stap 3 hanteert u daarbij de driedeling: zo begint het verhaal, toen gebeurde het belangrijkste en zo eindigde het verhaal.

Dat zult u diverse malen voor moeten doen zodat de kinderen daar een gevoel over ontwikkelen van die driedeling. Daarna laat u de kinderen dat geleidelijk doen. U vertelt het begin en u laat de kinderen dat visualiseren (wat zie je voor je). Onder begeleiding wil zeggen dat u de driedeling aangeeft en de kinderen aanspoort het verhaal in drie stukken na te vertellen. Tenslotte kunt u dat ook met het gehele verhaal doen. Dus helemaal vertellen en dat dan na laten vertellen in drie stukken.

Stap 4: bij stap 4 vertelt u een verhaal en stopt u na ieder scène even en mogen de kinderen het navertellen. Nu moet het zonder hulp. Dat wil zeggen dat u geen vragen mag stellen om meer details uit de kinderen te krijgen. Dit kan alleen als u stap 1 en 2 vaak genoeg voorgedaan hebt en u de kinderen hebt vertelt wat u allemaal voor u ziet als u de ogen even dichtdoet.

Stap 5: nu gaat het erom in na afloop van het verhaal aan te geven over wie het steeds ging. Dat doet u met uw kinderen diverse keren voor. U vertelt een verhaal en dan zegt u: „Dit verhaal ging over Flip.” Dat zegt u ook zo duidelijk. Als u dat enkele malen gedaan hebt, vraagt u aan de kinderen over wie het verhaal ging.

Samenvattend betekent dit dat u bij uw kinderen vooral veel tijd moet steken in stap 1 en 2 en de andere stappen ook steeds voor moet doen.

P.S. Als er nog vragen blijven. Op 26 september a.s. kom ik nog bij jullie op school en dan kunnen we het er nog wel even over hebben. Vr. groeten, Luc Koning.

stap 3

Visualiseren van inleiding-kern-slot onder begeleiding.

stap 4

Visualiseren met visualisatie-pauzes zonder hulp.

stap 5

De hoofdpersoon aan kunnen geven.

(wie)

stap 1

Een juiste luisterhouding:

-rechttop zitten

-kijken naar de verteller.

stap 2

Visualiseren; per alinea onder begeleiding.

stap 3

Visualiseren van inleiding-kern-slot onder begeleiding.

stap 4

Visualiseren met visualisatie-pauzes zonder hulp.

stap 5

De hoofdpersoon aan kunnen geven. (wie)

(A) Vraag/tip 65

In het laatste nummer van Praxis en in nieuwsfeit 11 van uw website maakt u melding van Tussendoelen geletterdheid voor groep 1 t/m 3. Ik ben hier zeer in geïnteresseerd, vanwege het feit dat onze inspecteur nogal hamert op het beschikbaar hebben van deze tussendoelen. Daarom een aantal vragen :

a. Hoe volledig zijn genoemde tussendoelen zoals u ze aanbiedt ?

b. Welk prijskaartje hangt eraan?

Antwoord: We hebben in de periode september 2003-december 2003 acht scholen begeleid met het boekje over de tussendoelen van het expertisecentrum in Nijmegen. Dat bleek een onwerkbaar boekje te zijn. En dat betekent dat we de 7 lijnen van het expertisecentrum omgezet hebben in vijf handiger lijnen (handiger van het expertisecentrum). Met die vijf lijnen werkt u dus volledig aan die tussendoelen! Daarnaast hebben we zwart-op-wit van de hoofdinspectie dat u helemaal vrij bent in het maken/kiezen van de lijnen. Uw inspecteur mag geen voorkeur uitspreken. Gebeurt dat wel dan kunt u zich tot ons wenden. Het Pravoo-katern over de tussendoelen kost € 15,- (excl.)

Aansluitend bij dit onderwerp hebben we eveneens een extra katern gemaakt over het lezen in groep 2. (eveneens € 15,- (excl.)

(G) Vraag/tip 64

Ga naar Laatste nieuws want daar kunt u bijlage 50 in digitale vorm downloaden.

Vanaf medio 2010 is dit ook opgenomen in de digitale versie.

(G) Vraag/tip 62

(Namens leerkrachten groepen 1 en 2, Katholiek basisonderwijs Hengelo Zuid, Hetty Weustink. (onderbouwcoördinator). Hallo Luc, Naast het invullen van het persoonlijk ontwikkelingsboekje van Pravoo vullen we ook de Eggo + in. Graag willen we een reactie op onderstaande opmerkingen en vragen.

Vraag / opmerking 62.a

Om het invullen van de Eggo+ wat gemakkelijker en sneller te laten verlopen hebben we het onderstaande schema gemaakt. We nemen de scores van het groepsoverzicht Pravoo over op het Eggo+ groepsoverzicht en vervolgens op de Eggo+ kaarten. Is dit een correcte werkwijze?

WERKHOUDING

Eggo	Pravoonummer
Werkmotivatie	3.1
Werktempo	3.6
Taakgerichtheid	3.5
Diepteconcentratie	3.5
Zelfstandig werken	4.5
Zelfvertrouwen bij het werken	4.4 (groep 1) / 4.6 (groep 2)

SOCIAAL-EMOTIONEEL

Eggo	Pravoonummer
Contactinitiatief medeleerlingen	4.2 (groep 1) / 4.2.1 (groep 2)
Samenwerken	4.2.1 (groep 2) / 4.2.2 (groep 2)
Samenspelen	2.2
Conflictfrequentie	4.3
Assertiviteit	-
Beweeglijkheid	-
Regelgedrag	1.4
Welbevinden	4.7 (peilpunt 7, groep 2)
Persoonlijke Aanspreekbaarheid	4.2.2
Contactinitiatief met de leerkracht	4.1

Antwoord 62.a: Ja, dit is een correcte werkwijze en de reden van plaatsing op het internet is dat dit wel een handig overzicht is voor andere scholen. We hebben nu 3500 scholen die in het bezit zijn van het kleutervolgsysteem en bijna evenveel scholen die ook EGGO hebben. Ongeveer 2200 scholen hebben allebei de systemen. Vooral het EGGO-gebruik neemt snel toe.

Vraag 62.b

T.a.v. Assertiviteit en Beweeglijkheid in de Eggo+ kunnen we geen corresponderend nummer vinden bij de Pravoo-peilpunten. Assertiviteit was in de vorige Pravoo-versie wel een peilpunt! In de Eggo+ komt het ook terug. Wat is de reden van het weglaten hiervan in de nieuwe Pravoo-versie? Als we denken aan kinderen die gepest worden en aan potentiële pesters lijkt ons dat toch wel belangrijk. Hetzelfde geldt voor het onderdeel Beweeglijkheid in de Eggo+ , ook dit zien we niet genoemd in de Pravoo terwijl we dit toch ook bij kleuters al dikwijls opmerken. Ook dit kun je eigenlijk niet vroeg genoeg opmerken vinden we. We wachten met belangstelling op je reactie.

Antwoord 62.b: Het is juist dat jullie verschillen tussen de systemen aantreffen. De achtergronden van de beide systemen zijn ook verschillend. Het kleutervolgsysteem is opgezet vanuit het groep-1-2-onderwijs, terwijl EGGO de opvolger is van de van de PGK en de Praxis-gedragkaart waarbij bij EGGO het criterium is: wat kun je objectief maken. In de voorlopers van EGGO kwam je ook wel zaken tegen als zelfbeeld, maar in de praktijk bleek dat het ontwikkelen van invulvoorschriften voor veel gedragsaspecten te complex was en dat je een uitgebreide cursus als team moest volgen om dat in te kunnen vullen en dat wilden we juist met EGGO+ niet. Voor Pravoo-kleuterlijst geldt daarbij nog het probleem van de ruimte. Het moest op een A3'tje en dat betekent dat bij het afwegen sommige ontwikkelingsaspecten vanwege ruimtegebrek (en

de letters kunnen niet nog kleiner) afgevallen zijn. We hebben dus keuzen moeten maken in de zin van: het is allebei belangrijk, maar Dat is het antwoord in het algemeen; nu de specifieke vragen:

- **ASSERTIVITEIT** is niet in de Pravoo-kleuterlijst als zodanig genoemd, maar is wel als inhoud aanwezig. Assertiviteit heeft te maken met voor je zelf opkomen en zelfvertrouwen hebben en dat zit in de kleuterlijst bij de onderdelen angsten en zelfvertrouwen. Kinderen zonder zelfvertrouwen en kinderen met angsten zijn meestal ook niet assertief.
- **BEWEEGLIJKHEID** zit niet in de Pravoo-kleuterlijst, maar valt over het algemeen het meeste op in de kring en als het kind dat helemaal niet stil kan zitten, plaatsen de gebruikers van het kleutervolgsysteem met een sterretje (*) een aanvullende opmerking bij onderdeel 1, de kringactiviteiten. Het is juist dat jullie beweeglijkheid willen vastleggen en jullie zeggen ook dat je dat al vroeg op kunt merken, plaats het dan als een opmerking bij het onderdeel kring. Er is nu in 2004 vier jaar ervaring met deze nieuwe lijst en we hebben een lijstje met dingen die men mist (zoals het negatief contact zoeken met de leerkracht, het bemoeien met anderen, etc.) In de handleiding is aangegeven dat jullie al die dingen vaak in de lijst kunnen noteren als aanvullende opmerking of op de voorkant van het persoonlijk ontwikkelingsboekje kunnen aangeven.
- **PESTEN** staat niet in de Pravoo-kleuterlijst en ook niet in EGGO. Voor de kleuterlijst geldt dat je het pesten kunt plaatsen bij onderdeel 4.2 en 4.3. Daar is het een onderdeel van en kan het expliciet als opmerking worden genoteerd. Op de EGGO-kaart is het niet opgenomen vanwege meer principiële redenen. Immers bij alle onderdelen is het zo dat de 16 EGGO-aspecten van groep 1 naar groep 8 geleidelijk verbeteren, terwijl we van het pesten weten dat het in de loop van de schoolperiode toeneemt. Jonge kinderen pesten minder dan oudere kinderen, maar jonge kinderen hebben wel vaker een wisselende werkhouding dan oudere kinderen. Pesten zou in de opbouw van de EGGO-lijsten een vreemde eend in de bijt zijn. Pesten past dus als toenemende negatieve factor niet tussen de 16 factoren die geleidelijk verbeteren. Onze aanpak daarvoor is dat we t.b.v. de scholen een update PESTEN hebben ontwikkeld en in die update is aangegeven hoe een school het pestgedrag op kan sporen en hoe men dat kan benaderen. We vinden pesten als verschijnsel dermate belangrijk dat daarvoor een aparte signalering is ontwikkeld waarbij voor de midden- en bovenbouw de vragenlijst voor de kinderen en ouders een grote rol speelt. (ook voor jonge kinderen zijn de signaleringsmogelijkheden in de update behandeld). Is er dan volgens deze aanpak sprake van pestgedrag, dan kan men dat als extra opmerking op de lijst (kleuter en EGGO+) noteren.

(A) Vraag/tip 61 (Daltonschool Hengelo zuid)

Hallo mensen van Pravoo, Ik wil jullie graag het volgende "probleem" voorleggen. Wij werken nu een aantal jaren met het LVS van Pravoo voor groep 1 en 2. Wij hebben nu de versie met 8 peilpunten. Omdat onze school, nu 2 jaar geleden, is gefuseerd met een andere school is men bezig met een nieuw rapport voor groep 3 t/m 8. Er is gekozen voor een rapport 2 keer per jaar. (januari/juni)

Ook Pravoo heeft een halfjaarlijkse versie. In de onderbouw vergadering van 9 maart a.s. willen wij de beide versies naast elkaar leggen. Jullie hebben veel ervaring met beide versies. Hebben jullie voor ons een overzicht van voor- en nadelen? Wat zou jullie advies aan ons zijn? Kunnen wij een proef exemplaar van de halfjaarlijkse versie op zicht krijgen. Met vriendelijke groeten, Ina Braam (onderbouwcoördinator) Daltonschool Hengelo-Zuid, Breemarsweg 483 Hengelo (ov).

Antwoord: het voorbeeld van het persoonlijke boekje met de halfjaarlijkse versie zit achterin jullie map, maar we sturen er nog wel een toe deze week. Pravoo geeft beide versies uit (8 peilpunten en halfjaarlijks) en dat betekent dat we geen voorkeur hebben. Het hang van jullie eigen argumentatie af. Overwegingen die wij van scholen horen zijn:

A. Voor een halfjaarlijkse versie:

A.1 Wij doen alles bij ons op school halfjaarlijks, ook Cito en het LVS in de rest van de basisschool en daarom willen we Pravoo ook halfjaarlijks doen.

A.2 Bij kleuters gaat de ontwikkeling niet zo geleidelijk maar nogal schommelend en met porties van een half jaar weten we beter hoe een kind zich ontwikkelt dan in kleine perioden.

B Voor de 8 peilpunten:

B.1 We hebben in november tien-minutengesprekken met de ouders en dan willen we de Pravoo-informatie inbrengen en daarom kiezen we voor de 8 peilpunten die ook beginnen met een scoring in november.

B.1 We vinden de eerste keer in januari scoren te laat, als je dan nog wat wilt doen, is er al een groot deel van het jaar voorbij.

B.3 We vinden porties van een half jaar te groot. Nu we de groep in kleine porties volgen (3 keer per jaar) hebben we de vinger beter aan pols en volgen we nauwgezet de ontwikkeling van de kinderen.

B.4 De rest van onze school heeft een kerstrapport, paasrapport en grote-vakantie-rapport en daar willen we met de 8 peilpunten bij aansluiten.

Tip: Jullie kunnen ook met de 8-peilpuntenversie werken en het rapport invullen in november en aan het eind van het schooljaar. Je vult de kinderen dan wel 3 keer per jaar het leerlingvolgsysteem in maar je rapporteert maar twee keer.

(A) Vraag/tip 60 (Ans Kuijpers)

Vraag: Hoe vul je de observatieformulieren in voor kinderen die langer dan een jaar in groep 1 zitten. Bijv. kinderen die na 1 oktober 4 jaar zijn geworden?

Antwoord: Je vult peilpunt 1 in en dan krijgt het kind ontwikkelingsgelegenheid tot dat het begint met de twee volledige jaren die het nog in groep 1 en 2 moet zijn. U scoort bijvoorbeeld het eerste peilpunt in november (als het kind in oktober is gekomen) en daarna vult u het in november of januari van de twee jaar dat het nog in groep 1/2 zal zijn. Zo'n kind krijgt dan een lange tijd ontwikkelingsgelegenheid.

(A) Vraag/tip 59 (Ans Kuijpers)

Vraag: Klopt het dat ieder kind nu zijn/haar eigen observatiemoment heeft en je dus niet meer de formulieren voor de gehele groep ineens invult?

Antwoord: neen, dat klopt niet. Kijk maar in de handleiding. Je vult een kind voor het eerste in na een maand onderwijs en daarna gewoon op vaste momenten en dat kan in november, maart of einde schooljaar of het kan halfjaarlijks. Dus op vaste momenten score je de gehele groep (mits het kind een half jaar (= 5 maanden in groep 1 heeft gezeten.)

(G) Vraag/tip 58 (diversen)

Tip: Als u voor het eerst met het leerlingvolgsysteem gaat werken, is het aan te bevelen de gele kolom vanaf peilpunt 1 (met de pijl naar links/rechts en de plus/min) niet in te vullen omdat u met die kolom een uitspraak moet doen over hoe het kind zich ontwikkelt, vergeleken met het vorige peilpunt. U vult de lijst immers voor de eerste keer in en dan hebt u nog geen vergelijkingspeilpunt om het kind met een vorige keer te vergelijken. Als u de lijst voor de tweede keer invult en vaker, dan kunt u de gele kolom wel invullen.

(A) Vraag/tip 57 (Groen van Prinsterer, Barendrecht)

Vraag: Onze vraag sluit aan bij vraag 2 van de Fatimaschool. We zijn o.a. bezig met de tussendoelen van het Expertisecentrum m.b.t. taal en hanteren de doelen gericht op het onderwijsaanbod en niet om ze per kind bij te houden. Het moet zo zijn dat we die doelen zouden kunnen integreren in het Pravoo-systeem. Hoe kun je de inhoud van het leerlingvolgsysteem inpassen in de onderwijslijnen, zodat je ook rekening houdt met die tussendoelen. Hoe krijg je een concreet overzicht van die doelen met het aangeboden onderwijsaanbod die je vervolgens bij het invullen van het persoonlijke ontwikkelingsboekje weer kunt gebruiken.

Antwoord: Zie inderdaad antwoord 2. Wij zijn al enige tijd bezig om scholen te begeleiden op dat gebied omdat veel scholen er intussen tegen aan zitten te hikken en er in vastgelopen zijn omdat ze zich realiseren dat je ook nog rekendoelen moet hanteren, maar ook doelen voor kring ,spelen, werken, auditieve waarneming, visuele waarneming, taal, motoriek, redzaamheid, gedrag, etc. Dat wordt allemaal onoverzichtelijk. Bovendien blijkt de opzet van de tussendoelen van het expertisecentrum niet te kloppen. Daar zitten fouten in en bovendien komen er onjuiste doelen in voor. Kortom veel verwarring en frustratie bij de leerkrachten.

We hebben nu ruim een jaar ervaring met het implementeren van deze doelen en zijn veel problemen tegengekomen. Voor die problemen hebben we samen met de scholen een oplossing ontwikkeld.

Zie Pravoo-uitgaven:

- 13.2 Tussendoelen geletterdheid € 15,-
- 13.15 Een kant en klaar lijnenboek voor groep 1, 2 en 3 € 55,-

(G) Vraag/tip 56 (OBS de Marke in Roden)

Vraag: Tussen het eerste en tweede peilpunt zit veel tijd, als kinderen na 1 oktober 4 jaar worden. We missen dus een jaar in het registratiesysteem van Pravoo. Hoe kunnen we dit oplossen?

Antwoord: Er zijn inderdaad kinderen die ruim 2 1/2 jaar in groep 1/2 zitten of soms bijna 3 jaar. Bij het Pravoo leerlingvolgsysteem is het zo dat u een 0-(nul)-meting doet als kinderen een maand op school zijn. Daarna krijgen deze kinderen lang ontwikkelingsgelegenheid. Soms bijna een jaar. Dat noemen we in de handleiding: het APGAR-principe. Na dat jaar moeten die kinderen nog twee volledige jaren groep 1 en 2 doen. In dat jaar worden alle peilpunten voor die kinderen ingevuld. U zegt dat u een jaar van dat eerste jaar mist in het systeem. Dat is bewust zo gedaan. Dat zou een probleem, kunnen zijn als je geen 0-meting zou hebben, maar door die nul-meting weet u beginsituatie van een kind en kunt u indien nodig ook ingrijpen. Na die eerste peiling krijg alle kinderen minimaal een half jaar ontwikkelingsgelegenheid. (Ook de kinderen die maar twee jaar of minder in groep 1/2 zijn. Alle kinderen hebben daar recht op alvorens u met een handelingsplan begint. Door het kind dan later te vergelijken met hoe zij/hij binnenkwam, kunt u ook een functionele indruk opdoen van de ontwikkelbaarheid van het kind. Je mist dus niet echt aan jaar omdat er voor ALLE kinderen minimaal een half jaar ontwikkelingsgelegenheid afgaat. Onze visie is dat die kinderen die zo lang in groep 1 en 2 blijven geluk hebben omdat ze lekker lang ontwikkelingsgelegenheid krijgen en ook veel mogelijkheden krijgen om op een natuurlijke manier te rijpen. U moet het dus niet oplossen, maar accepteren. Geef die kinderen die mooie periode van ontwikkelingsgelegenheid. Als u denkt dat u dan geen gesprekken met de ouders kunt houden, dat gaat u als volgt te werk. U neemt dan bij de gesprekken met de ouders het eerste peilpunt en u vertelt mondeling wat er sedert die eerste tijd allemaal is gebeurd en veranderd bij het kind. Het is belangrijk dat u zicht realiseert dat de door u gehanteerde 1-oktober-datum geen wettelijke basis meer heeft, maar door uw school als norm is gesteld. U hebt altijd de verantwoordelijkheid om te bekijken of u toch vervroegd met het invullen van de lijst begint omdat u te maken kunt hebben met een kind dat genoeg heeft aan 1 1/2 jaar groep 1/2-onderwijs!

(A) Vraag/tip 55 (Scholen in de regio Terneuzen)

Vraag: Onze schoolbegeleidingsdienst wil ons ook wel begeleiden bij de invoering van het Pravookleutersysteem. Hebben zij voldoende kennis in huis over het systeem?

Antwoord: Neen, Pravoo heeft geen training verzorgt aan de SBD in Zeeland en dat betekent dat de schoolbegeleider evenveel of minder weet dan u. Bovendien heeft de SBD het systeem ook niet in haar bezit. Overleg met Pravoo om te bekijken of iemand van Pravoo u zou kunnen begeleiden bij de invoering. Dan hebt u informatie uit de eerste hand. bel: 0180-662099.

(G) Vraag/tip 54 (Een tip)

Tip: als u voor het eerst met het systeem gaat werken en dus voor het eerst de persoonlijke ontwikkelingsboekjes in gaat vullen voor kinderen vanaf peilpunt 2 dan is het aan te bevelen de gele kolom met de pijl naar links/rechts en de plus en min niet in te vullen. U moet immers een kind vergelijken met de vorige meting en als u begint met dit systeem hebt u de vorige meting nog niet. Daarom is het handig de eerste keer die gele kolom niet in te vullen.

(G) Vraag/tip 53 (Katholiek basisonderwijs Hengelo Zuid)

Vraag: Hallo Luc, Wij zijn vol goede moed begonnen met het invullen van het persoonlijk ontwikkelingsboekje. De volgende twee vragen kwamen naar voren:

1. De eerste keer dat je invult, onderstreep je alleen de peilpunten. (Zie vraag/tip 54!!) Behalve als je peilpunt 1 kunt invullen. Dan vul je ook de gele strook in. Hoe moet je nu de rapportagekaart invullen. M.A.W. corresponderen de plussen en minnen van de gele strook met de plussen en minnen van de rapportagekaart?

2. De eerste keer onderstreep je een peilpunt. De tweede keer moet je ook de gele strook invullen. Maar wat is dan je vertrekpunt voor dit invullen. Volgens de leerkrachten heb je alleen een vertrekpunt als je peilpunt 1 hebt ingevuld met bijbehorende gele strook.

vriendelijke groeten, Marja Enting

Antwoord op punt 1: Je moet je afvragen of je bij peilpunt 1 al wel een ouderrapportagekaart in wilt gaan vullen. Veel scholen doen dat niet en doen dat alleen als men de gehele groep gaat screenen. Het kan wel, want op de ouderrapportagekaart staat wel peilpunt 1. Zie de handleiding op pagina 33 en 36. Daar is aangegeven hoe je de ouderrapportagekaart moet scoren (Lees vanaf 3.4.4. de onderrapportage)

Antwoord op punt 2: Als je een tweede keer een kind scoort dan vul je inderdaad de gele kolom in met de pijlen naar

(A)Vraag/tip 49 (De Goede Herder, Helmond)

Vraag: Heeft u de verschillen tussen de oude en nieuwe versie van het Pravoo leerlingvolgsysteem voor kleuters/groep 3 op papier (bs de Lettertuin in Almere)

Antwoord: Neen, we hebben wel een brochure die u gratis bij ons kunt bestellen met daarin een overzicht van het nieuwe systeem. Onderstaand geven we een vergelijking.

de nieuwe 2000-versie

1. een geobjectiveerd systeem waarin is aangegeven wat u van een kind mag verwachten op een bepaald moment in de schoolontwikkeling van dat kind. (in de oude versie: de kinderen worden gescoord in termen van gewenst, ongewenst, etc. De leerkracht mocht zelf bepalen wat zij/hij gewenst of ongewenst vindt.)
2. extra hulpen om nog meer geobjectiveerd een prestatie of gedrag van een kind te kunnen beoordelen (Oude versie: geen signaleringshulpen)
3. veel aspecten zijn nu gedetailleerd zoals bij de taalontwikkeling, nl.: verstaanbaarheid, woordenschat, zinslengte, etc. (in de oude versie vaak grote labels zoals taalontwikkeling)
4. een extra spiegelboekje om de ontwikkelingspsychologie van de kleuter toe te lichten (in de oude versie: niet)
5. een systeem vanaf begin groep 1 tot nov/december groep 2 5. (de oude versie: een systeem vanaf een half groep 1 tot eind groep 2)
6. voor de meest voorkomende gedragsproblemen middelen (in de oude versie: in beperkte mate middelen voor gedragsproblemen)
7. meer ouderbrieven dan in de oude versie (in de oude versie: in beperkte mate ouderbrieven)
8. veel nieuwe programma's bijv op het gebied van de taalontwikkeling (in de oude versie: niet)
9. door het bovenstaande een andere ordening en opzet van de inhoud (in de oude versie: niet)
10. een map, een handleiding, een spiegelboekje (oude versie: een map)
11. er zijn nu ook ouderrapportagekaarten (oude versie: niet)
12. een checklijst om aan het eind van groep 2 te bepalen of een kind een verhoogde kans heeft op dyslexie (in de oude versie: niet)

(A)Vraag/tip 48 (De Goede Herder, Helmond)

Vraag: Zijn de beschreven vernieuwingen wezenlijk anders dan de hulpen van de oude map?

Antwoord: zie vraag/tip 3. Het essentiële verschil tussen de oude en nieuwe map is het scoreformulier. Dat ziet er totaal anders uit. De manier van scoren is nu objectief omdat is aangegeven wat een kind moet kunnen/doen. Die andere opzet van de lijst heeft ook betekend dat de hele map herzien moest worden omdat de opbouw, de detaillering en de nummering van de onderdelen anders is geworden en dat heeft geresulteerd in een geheel nieuw systeem. Dat betekent dat de hulpen nu ook anders zijn.

(A)Vraag/tip 47 (De Goede Herder, Helmond)

Vraag: Kunnen de vernieuwingen niet als aanvulling verkregen worden?

Antwoord: Neen. U kunt wel de persoonlijke ontwikkelingsboekjes in setjes van 10 los bestellen, maar zonder handleiding en map hebt u daar niets aan en kunt u daar ook niet mee werken, omdat u zonder de handleiding niet weet hoe u de lijst in moet vullen en u ook niet de beschikking hebt over de signaleringshulpen.

(A)Vraag/tip 46 (De Goede Herder, Helmond)

Vraag: Is eventueel het observatieblad los te verkrijgen?

Antwoord: Ja, in twee uitvoeringen, nl. de versie met de acht peilpunten of de uitgave met de halfjaarlijkse peilingen, steeds in setjes van 10. Maar u hebt de handleiding en de map nodig om te weten hoe u ze in moet vullen en hoe u gebruik kunt maken van signaleringshulpen.

(A)Vraag/tip 45 (Condor, Zutphen)

Vraag: Komt er ook een diskette of CD-rom met formulieren om per school aan te passen?

Antwoord: Neen, want Pravoo biedt nu objectieve/absolute normen waarin wij niet toestaan dat u daarin gaat rommelen/veranderen.

Vraag: Pravoo biedt nu objectieve normen, maar wat doe je als een kind zo zwak is als het aan geen van die normen voldoet. Wat moet je dan invullen?

Antwoord: Dan vul je de Pravoo Peuterlijst in die 'loopt' van 2 tot 4 jaar.

(G)Vraag/tip 37 (Diverse telefonische vragenstellers/recentelijk nog weer in juni 2002)

Vraag: Waarom staan er op de ouderrapportagekaart maar 7 peilpunten en niet 8?

Antwoord: Omdat gebleken is dat die kaart in de praktijk niet meer in groep 3 ingevuld wordt en dan heb je aan de huidige opzet genoeg. Ook de scholen die met de halfjaarlijkse peiling werken, kunnen dezelfde kaart hanteren. Veel scholen geven aan het eind van groep 2 de ouderkaart mee naar huis, ter afsluiting van de kleuterperiode. Meestal heeft men in groep 3 een eigen rapportboekje. Wilt u dan toch de rapportage van groep 2 voortzetten dan is het aan te bevelen om in het rapportboekje van groep 3 een ouderrapportagekolom op te nemen die lijkt op de kolommen van de ouderrapportagekaart. Ongeveer 95% van de scholen vult de ouderkaart wel in voor peilpunt 1.

(A)Vraag/tip 36 (Diverse telefonische vragenstellers)

Vraag: Moet je absoluut een cursus volgen, zoals bij bepaalde andere systemen, om met dit systeem te kunnen werken? (diverse vragenstellers)

Antwoord: Neen. Pravoo geeft wel opleidingen met dit systeem, nl. persoonlijke opleidingen en schriftelijke opleidingen, maar het systeem is zo opgezet dat u zonder een cursus te volgen er mee aan het werk kunt. Een verplichte cursus zou eerder een slecht teken zijn voor de doorzichtigheid van het systeem dan een voordeel.

(G)Vraag/tip 35 (Olijfboom te Almere)

Vraag: Hoe vullen we het persoonlijk ontwikkelingsboekje in bij kinderen die halfjaarlijks instromen, zoals kinderen die in januari vier jaar worden. Deze kinderen zitten ongeveer twee en een half jaar in de kleutergroepen.

Antwoord: Zie pagina 52 van de handleiding.

(G)Vraag/tip 34 (Olijfboom te Almere)

Vraag: Hoe vullen we het persoonlijk ontwikkelingsboekje in bij kleuters die kleuterverlenging krijgen. Er staat in de Pravoormap wel iets over kinderen die vervroegd naar de volgende groep gaan, maar we hebben niets kunnen vinden over kinderen die er langer over doen.

Antwoord: Zie pagina 52 van de handleiding, rechts onderin de zoekwijzer, bij: Opgelet enkele situaties en dan: situatie 3.

(G)Vraag/tip 33 (Olijfboom te Almere)

Vraag: Zijn er bv. extra te bestellen persoonlijke ontwikkelingsboekjes.

Antwoord: Ja, Pravoo geeft de ontwikkelingsboekjes in setje van 10 uit.

(G)Vraag/tip 32 (Olijfboom te Almere)

Vraag: Wij hebben bij onze school combinatiegroepen en nu vragen we ons af hoe wij het groepsoverzicht in moeten vullen. Onze IB-er stelt het altijd op prijs om een goed overzicht te hebben van alle groepen, maar zoals het nu lijkt, krijgen ze meerdere blaadjes met daarop een gedeelte van de groep. Dit lijkt ons niet praktisch.

Antwoord: Bij de oude versie van het Pravoo leerlingvolg- en hulpsysteem was het mogelijk een heterogene groep op een blad te zetten omdat de aspecten toen hetzelfde waren. Nu bij de ontwikkelingspsychologische georiënteerde lijst verschillen de groepslijsten per peilpunt omdat de kinderen ook anders zijn. Nu kan een heterogene groep dus niet op dezelfde lijst, maar we hebben een tip.

Neem een leeg A4-blad en plak daarop een deel van de het groepsoverzicht voor de jongsten, Bijv. voor peilpunt 2. Knip van dat groepsoverzicht het lege deel af. Neem nu het overzicht van de oudsten van bijv. peilpunt 4 en plak op het A4-tje het ingevulde deel van dat andere peilpunt. Nu hebt u toch alles op een A-tje. Het is nu wel wat langer dan een A4-tje, maar je hebt wel de hele groep overzichtelijk bij elkaar. U moet de ontwikkelingsaspecten wel op de kaart laten staan omdat die voor de beide peilpunten verschillend kunnen zijn.

stap 3 bereken nu de zorgscore. Nu moet u uitrekenen hoeveel maal die ene proces in uw gekleurde hokjes en driehoeken gaat. Daartoe deelt u uw opgetelde driehoekjes/hokjes door de ene procent. (in het voorbeeld van pagina 57 is dat: $122,50 : 11,22 = 10,91$ afgerond)

(A)Vraag/tip 27 (email van laurijssen.gulicks@attglobal.net)

Vraag: Mag ik even vragen vanaf welke leeftijd is dyslexie te zien Ik zit nl. in het kleuteronderwijs en had hierbij de vraag of dit al te signaleren was bij kleuters.

Antwoord: In het nieuwe leerlingvolgsysteem is een checklijst opgenomen die aan het eind van groep 2 af te nemen is en waarmee bepaald kan worden of een kind een verhoogde kans heeft op dyslexie zodat al meteen vanaf het begin van groep 3 speciale aandacht aan het kind gegeven kan worden.

(G)Vraag/tip 26 (De Wegwijzer te Krimpen a/d Lek)

Vraag: Is het de ook de bedoeling om voor de binnengekomen 4-jarige(n) een groepsoverzicht in te vullen.

Antwoord: Het hoofddoel van een groepsoverzicht is het op een bepaald moment maken van een 'foto' van de groep om een groepsonderwerp te kunnen kiezen en een diagnosekind te kiezen. Het groepsoverzicht staat centraal tijdens de leerlingbespreking. Binnenkomende 4-jarige druppelen op verschillende tijden binnen. U hoeft daarvoor geen groepsoverzicht in te vullen. Toch zit er in de map de mogelijkheid om het wel te doen om bij te kunnen houden hoede kinderen binnenkomen. U kunt daarop geen groepsaanpak opzetten, maar u blijft wel overzichtelijk de beginsituatie van kinderen zien. Tip: zet bij de naam van het kind de datum van binnenkomst. Dus. bijvoorbeeld: per 20 november 2000.

(A)Vraag/tip 25 (de Achtbaan in Amersfoort)

Vraag: Welke Cito-onderdelen gebruikt u in uw systeem?

Antwoord: Geen. In de vorige versie van het systeem hebben we wel verwezen naar mogelijke CITO-toetsen, maar in de nieuwe versie doen we dat niet meer, omdat ons gebleken is dat niet alle CITO-systemen voor kleuters geschikt zijn. Het eerste bewijs daarvoor is neergelegd in een onderzoeksrapport over Cito Taal voor kleuters. Zie ook vraag/tip 22.

De CITO toets Taal voor kleuters bevat als item 20 voor de afname bij de oudste kleuters bij de bovenstaande plaatjes-serie de volgende instructie:

Pim gaat zijn konijn eten geven.

Hij maakt het hok open.

Maar o jee, hij is de wortel vergeten mee te nemen.

Snel gaat hij naar de keuken om de wortel te halen.

Wat ziet Pim als hij terugkomt?

Zet een streep onder het goede de plaatje.

Volgens het CITO heeft het kind een punt verdiend als het het derde plaatje aangeeft als het juiste plaatje. Veel leerkrachten hebben moeite met de beoordeling van de keuze van het kind. In de praktijk kan het voorkomen dat het kind het tweede plaatje aangeeft als het juiste plaatje. Als de leerkracht vraagt waarom het kind dat plaatje aanwijst, kan het kind antwoorden: "Dat is een lief konijntje." (Door de slechte illustratie ziet niet ieder kind dat er misschien een wortel ligt.)

Een kind dat het derde plaatje aanwijst, kan een kind zijn met een oppervlakkiger cognitief vermogen dan het kind dat het tweede hokje aanwijst en toch wordt het kind dat het derde plaatje aanwijst niet beloond voor zijn plausibele antwoord.

De versie voor jongste kleuters blijkt 11 van dit soort discutabele items te hebben en de versie voor oudste kleuters heeft er 16. Dat betekent wat we nu nu een genormeerd systeem ontwikkeld hebben en dat we niet meer verwijzen naar CITO-toetsen t.b.v. kleuters. U kunt wel als, u om welke reden dan ook die toetsen gebruikt, ze gebruiken naast ons systeem. Pravo verwijst er niet meer naar.

(A)Vraag/tip 24 (de Achtbaan in Amersfoort)

Vraag: Wat betekent uw volgsysteem voor de administratieve last van de leerkrachten?

Antwoord: Dat is moeilijk in het algemeen aan te geven, maar bij de proefscholen (20 leerkrachten) bleek dat die last dragelijk was en vond men dat door de voorgestructureerdheid het voor een groep (30 kinderen) binnen 14 dagen makkelijk in te vullen is.

(G)Vraag/tip 23 (de Koelebosch in Bemelen)

Vraag: Voor welk moment gelden de normen van de toets Omgaan met hoeveelheden, bijlage 109-112?)

Antwoord: Die normen gelden voor medio en verder groep 2. In de oude versie van de map was dat ook al het geval en toen stond het onderaan aangegeven (bijlage 68 oude map). Dat is weggefallen en moet er eigenlijk wel bij staan. Vanaf de tweede druk staat het er weer bij op bijlage 112.

(G)Vraag/tip 22 (Daniëlle van de Burgst in Breda)

Vraag: Wij werken met de halfjaarlijkse peilingen, welke groepsoverzichten gelden dan voor ons?

Antwoord: zie voor de groepsoverzichten bijlage 40 t/m 45. Tussen de haken (..) is aangegeven welke overzichten er gebruikt kunnen worden bij de halfjaarlijkse invullingen. Bij jullie is dat:

peilpunt 2: (half groep 1): bijlage 40 (tussen haken staat: & half groep 1)

peilpunt 3: (eind groep 1): bijlage 42 (tussen haken staat: & eind groep 1)

peilpunt 4: (half groep 2): bijlage 43 (tussen haken staat: & half groep 2)

peilpunt 5: (eindgroep 2): (bijlage 44 (tussen haken staat: & half groep 2)

peilpunt 6: (half groep 3): bijlage 45 (tussen haken staat: half groep 3)

(A)Vraag/tip 21 (Andriani Kraan, SCO Kohnstamm instituut)

Vraag: Het Pravoo leerlingvolgsysteem is bedoeld voor groep 1, 2 en 3. Zijn er plannen om het systeem uit te breiden, bijv. ook naar beneden voor de overgang peuterspeelzaal-basisschool.

Antwoord: Ja;

- na het leerlingvolgsysteem kan men overgaan op het PEL-systeem, het Pravoo-éénkaartsleerlingvolgsysteem dat loopt vanaf groep 3 t/m groep 8 en bevat: technisch lezen, spellen, begrijpend lezen, gedrag en rekenen
- vóór het leerlingvolgsysteem komt het peutervolgsysteem. Zie daarover: www.peuters.org.

(A)Vraag/tip 20 (Arie van Zouwen. SBD Midden Holland en Rijnstreek te Bodegraven, diverse schoolbegeleiders van het RPCZ in Zeeland)

Vraag: Op onze schoolbegeleidingsdienst zijn we bezig met het inventariseren van alle bestaande leerlingvolgsystemen. Op uw site hebben we informatie kunnen lezen. Resten nog de vragen: is er een demo, wat zijn de kosten?

Antwoord: Vroeger gaven schoolbegeleidingsdiensten objectieve voorlichting aan de scholen. Men hielp scholen op weg naar een systeem dat aansloot bij de vragen van de school. Dat is sedert enkele jaren niet meer het geval. Schoolbegeleidingsdiensten hebben immers een eigen winkel en willen vooral hun eigen systemen verkopen. Dat betekent dat SBD's geen betrouwbare partners meer voor ons zijn. Hun benadering van de scholen is niet meer objectief, maar vooringenomen vanwege hun eigen belangen. Dat betekent dat ze hun echte werk niet meer kunnen doen en de scholen ook niet meer goed kunnen voorlichten. Dat betekent dat Pravoo dan ook niet meer met ze samenwerkt. Zo pushen begeleiders van Midden-Holland en Rijnstreek vooral het GOVK?Flexon en de begeleiders van de SBD in Zeeland het systeem KIJK. Voor de scholen is dat een nadeel omdat ze de kans lopen dat ze met een systeem gaan werken dat niet optimaal past bij hun wensen. Nogmaals: waarin verschilt het Pravoo-systeem van de beide genoemde SBD-systemen:

- pravoo is een genormeerd systeem op basis van onderzoek van kinderen
- pravoo beidt voor alle onderdelen van het leerlingvolgsysteem, ook diagnosemiddelen
- pravoo bevat de nieuwste ideeën op het gebied van taalbegeleiding
- pravoo besteedt aandacht aan alle aspecten van het onderwijs van groep 1 en 2
- pravoo bevat een aparte map met lijnen en principes
- pravoo besteedt veel aandacht aan het hedendaagse kind
- pravoo biedt veel middelen voor de oudervoorlichting
- pravoo geeft antwoord op de vraag: Waar haal ik de tijd vandaan om het in de klas uit te voeren?

(A)Vraag/tip 19 (diverse cursisten in Volendam)

Vraag: Soms staan er bij een bepaald ontwikkelingsaspect meerdere subonderdelen. Bijvoorbeeld bij de motoriek staan diverse onderdelen. Hoe score je dat en hoe beoordeel je dat?

Antwoord: Zet een streep onder wat het kind wel beheerst. Als u de gele beoordelingskolom invult, moet u er vanuit gaan dat een kind voor dat peilpunt pas een plus krijgt als alle aspecten beheerst worden. Je kunt immers pas auto rijden als alle vier wielen functioneren.

(A)Vraag/tip 18 (diverse scholen naar aanleiding van de peuterfolder)

Vraag: We kregen een folder van Pravoo omtrent een aanbod voor een peutervolgsysteem. Kunnen we dat ook in groep 1 gebruiken?

Antwoord: ja. Al dan niet met een rugzak komen er in groep 1 kinderen binnen met een dermate laag beginniveau dat het eerste peilpunt van het gewone systeem nog te moeilijk en te hoog gegrepen is. Voor die kinderen kunt u dan terugschakelen naar het peutervolgsysteem en met dat systeem kunt u exact bepalen op welk ontwikkelingsniveau die binnengekomen peuter zich bevindt en tevens kunt u dan aansluitende hulp bieden.

(A)Vraag/tip 17 (diverse starters met het systeem)

Vraag: Hoe blijven wij op de hoogte van de nieuwste ontwikkelingen m.b.t. het systeem?

Antwoord: Pravoo geeft gebruikersbulletins uit met het laatste nieuws en aanvullende tips. In maart 2002 is het eerste gebruikersbulletin naar de gebruikers opgestuurd. Als u het niet ontvangen hebt, kunt u bellen (0180-662099) en dan sturen we u gratis een exemplaar toe)

(G)Vraag/tip 16 (De Regenboog te Noordwijkerhout)

Vraag: Bij het invullen van het ontwikkelingsboekje vragen wij ons af of je bij een kind met een ontwikkelingsachterstand van een jaar de leerlinggegevens van groep 1 nog een keer in moet vullen of toch de gegevens voor groep 2?. Is de didactische leeftijd belangrijker of de ontwikkeling van het kind?

Antwoord: Dat hangt er vanaf. Als jullie nu besloten hebben dat het kind toch nog geen jaar het onderwijsaanbod van groep 1 nodig heeft dan neem je een nieuw persoonlijk ontwikkelingsboekje en begin je opnieuw in dat boekje. Van het persoonlijk ontwikkelingsboekje waar je al mee begonnen was, knip je de linker pagina af en die niet je in dat nieuw-begonnen ontwikkelingsboekje. Zo blijft te zien dat het kind groep 1 verlengd heeft. Als jullie nog niet weten of het kind groep 1 zal verlengen, moet je gewoon doorgaan met het persoonlijk ontwikkelingsboekje. Die werkwijze geniet niet de voorkeur omdat je het kind dan confronteert met ontwikkelingseisen waarvan je nu al weet dat het daar helemaal niet aan zal kunnen voldoen. Dus: ga uit van groep1-verlengen en begin met een nieuw persoonlijk ontwikkelingsboekje en niet daarin wat je bij de eerste ronde ingevuld hebt.

(G)Vraag/tip 15 (Linda Latenstein van Voorst, Winsum)

Vraag: Welke stappen kunnen we het beste ondernemen om tot een zo eenduidig mogelijke invulling van de persoonlijke ontwikkelingsboekjes te komen?

Antwoord:

- stap 1: neem voorafgaand aan de invulling samen met je collega's een peilpunt door met de handleiding erbij. Houd je aan de handleiding en de werkhulpen op blz. 34, 55 en 84. Kopieer dat voor iedereen zodat iedereen dat ook heeft.
- stap 2: vul de persoonlijke ontwikkelingsboekjes in
- stap 3: houd een nabespreking en als er dan nog discutabele dingen zijn, moeten jullie keuzen maken t.a.v. de scoring en afspraken maken. Noteer die dingen gewoon in de handleiding. Een beetje klein schrijven, dan kan er nog wel wat bij.
- stap 4 laat ook de interne begeleider regelmatig met een leerkracht een persoonlijk ontwikkelingsboekje invullen.

(A)Vraag/tip 14 (Cursus Hendrik-Ido Ambacht en cursus Volendam)

Vraag: Wat is zinvol om met kleuters te doen t.a.v. de auditieve waarneming. Je ziet in ontwikkelingslijnen van het Expertisecentrum al lijnen tot en met de auditieve synthese en analyse.

Antwoord: In september 2000 zaten we in groep 2 en de leerkracht had twee handpoppen en zei tegen de kinderen: „Deze poppen wonen niet in een gewoon land. Ze wonen in een land waar ze heel raar praten. Luister maar. Daar zegt de ene pop tegen de andere: m--u--s. Wat bedoelt die pop dan?

Dat zijn leuke dingen om te doen maar volstrekt zinloos. We hebben gemerkt dat het aan de orde stellen van wat zinvol is op dit gebied zeer gevoelig ligt bij leerkrachten. Bovendien zijn er ook groep-3-leerkrachten die eisen aan hun collega's van groep 1/2 stellen. Sommige leerkrachten in groep 1/2 werken al jaren met een methode van Kooreman waar bij kabouters ook auditief analyseren en het afkeuren van die activiteit roept felle reacties op en het gevoel bij leerkrachten dat ze het al die jaren verkeerd hebben gedaan. Omdat er toch discussie is, eerst maar een even de zinloosheid van deze activiteiten en daarna wat u wel zou moeten doen:

- Regelmatig wordt er onderzoek gedaan naar de relatie tussen het doen van auditieve syntheseoefening en auditieve analyseoefeningen en het positieve effect op het lezen daarna. Dat effect is nog steeds niet aangetoond. Het blijkt dus geen aantoonbaar nut te hebben.
- Vroeger moesten kinderen leesrijp zijn voor leren lezen, maar tegenwoordig worden ze door de methode leesrijp gemaakt. Iedere leesmethode begint met synthetiseren, analyseren, haken en plakken, breken en bouwen.
- Veel kinderen waarmee men dit soort oefeningen zou gaan doen, blijken alles na de vakantie weer kwijt te zijn geraakt en dan kun je weer opnieuw beginnen.
- Een belangrijk tegenargument is dat men het de kleuters veel moeilijker maakt met dit soort oefeningen dan de kinderen in groep 3. Immers in groep 3 kunnen de kinderen zien wat ze synthetiseren en analyseren omdat dan ook de letters getoond worden en bij kleuters doet men dat veelal niet en dan hebben kinderen minder houvast bij het analyseren en synthetiseren.

Nu, wat is dan wel zinvol?

- Het ontwikkelen van een goede luisterhouding door het luisteren naar geluiden
 - Het ontwikkelen van het sociaal luisteren
 - Auditieve discriminatie zoals het rijmen en het van twee woorden kunnen zeggen of ze hetzelfde zijn of verschillend
 - Het hanteren van taal in taalgebruikssituaties
 - Het voorstellend en begrijpend luisteren
 - Taal-denkontwikkelingsoefeningen
 - Ontdekkend leren lezen in de leesschrijfhoek en activiteiten in het kader van de ontluikende geletterdheid
- Nogmaals: fonemisch bewust zijn is wel een deelvaardigheid bij het lezen en spellen, maar geen voorwaarde die vervuld moet zijn voordat je gaat lezen en spellen!
- En tenslotte: als het Expertisecentrum in een opbouw ook de auditieve synthese en analyse opneemt in een onderwijslijn, dan betekent dat niet dat dat al in groep 2 moet worden geoefend.

(G)Vraag/tip 13 (bs. Dammerich te Voerendaal)

Vraag: We weten dat de problematiek van kinderen met gedragsproblemen nogal complex is. De diagnose in de map is dan ook vanzelfsprekend complex. Kunt u ons in eenvoudige stappen aangeven hoe we het makkelijkst met die diagnose om kunnen gaan, zodat er duidelijkheid komt in die complexe materie?

Antwoord:

- stap 1: lees bijlage 81 en 82
- stap 2: neem bijlage 86 en loop die door en onderstreep maximaal 10 gedragskenmerken die van toepassing zijn bij het kind
- stap 3: kies uit die tien aspecten één aspect om verder te onderzoeken
- stap 4: neem bijlage 87 en observeer dat gekozen gedrag met behulp van de lijst van bijlage 87
- stap 5: ga nu naar bijlage 84 en 85 en kies wat van toepassing is en voer de aanwijzingen voor de hulpverlening uit die daar staan aangegeven.
- stap 6: loop eventueel ook bijlage 83 langs op zoek naar hulpverleningsmogelijkheden

Tip: neem bijlage 49 erbij want soms kom je vanuit het overdenken van het kind terecht bij andere onderwerpen dan het gedrag en dan is op bijlage 49 te zien welke andere diagnosemiddelen er voor de andere ontwikkelingsaspecten zijn.

(G)Vraag/tip 12 (bs. Dammerich te Voerendaal)

Vraag: Als je een programma voor kinderen met gedragsproblemen hebt gekozen dan is het soms zo dat dat alleen voor dat kind nodig is. Bijvoorbeeld het programma voor het verbeteren van de klassenregels. Andere kinderen hebben daar geen problemen mee en alleen dat kind. Hoe moet je dat dan uitvoeren?

Antwoord: gewoon met de gehele groep. Bij problemen op het gebied van de motoriek o.i.d. is het meestal aan te bevelen alleen met dat kind het programma uit te voeren, maar bij gedragsprogramma's kunt u bekijken of u het toch met de gehele groep kunt gaan doen. Die andere kinderen hebben dat vaak niet zo nodig, maar baat het niet, het schaadt ook niet. Het grote voordeel is dat het kind met de problemen veel kan leren van die andere kinderen die wel weten hoe ze zich aangepast moeten gedragen. Vaak is dat laatste een reden om dat soort ontwikkelingsdoelen toch maar het gehele groep aan te pakken.

(G)Vraag/tip 11 (diversen)

Vraag: Wij krijgen soms kinderen binnen met een heel laag beginniveau waarvoor de eisen van de binnengekomen 4-jarige veel te hoog zijn. Hoe kunnen we van die kinderen bepalen hoe erg hun achterstand is en wat we daar aan kunnen doen?

Antwoord: de signaleringsmiddelen en begeleidingsmiddelen gebruiken uit het Pravoo peutervol- en hulpsysteem dat op 1 september 2002 bij Pravoo verschijnt.

(G)Vraag/tip 10 (Leerkrachten Vockerschool Hengelo, nu Dalton Hengelo-Zuid; Debora Reefman)

Vraag: Wij hebben de volgende vragen over de ouderrapportagekaarten.

1. Komen de peilpunten van de rapportagekaart overeen met de peilpunten van het persoonlijk ontwikkelingsboekje?

M.a.w. is peilpunt 1 van de kaart hetzelfde als van het pers.ontw.boekje? Antwoord: ja.

2. Is het verstandig om van de binnenkomende 4-jarige vanaf november datzelfde jaar al de rapportagekaart te geven of pas het volgende schooljaar bij de nieuwe groep 1? Antwoord: Bij een novemberkind ga je over het algemeen (tenzij het kind hoogbegaafd is) als volgt te werk. Het kind wordt voor het eerst gepeild in december. Dan wordt het grote vakantie en daarna krijgt het kind over het algemeen nog twee volledige jaren groep 1 en 2. Tijdens die volledige twee jaren volg je de opzet van het persoonlijk ontwikkelingsboekje. Voor de ouderrapportagekaart betekent het dat je het eerste peilpunt op de ouderkaart in KUNT vullen. Zie daarover meer bij vraag 4.

3. Op blz. 78 van de handleiding staat bij de slottips dat je de ouderkaart wel eerder in kunt vullen. Wat bedoelt u met peilpunt 1.a, 1.b. Hoe vul je het dan in? Zie vraag 2 en het ga je het volgend jaar (nieuwe groep 1) dan weer met een nieuwe kaart beginnen? Antwoord: Deze derde vraag is het beste te beantwoorden samen met jullie vraag 4. Jullie 4e vraag is: Kun je ook de ouderrapportagekaart n.a.v. peilpunt 1 (binnengekomen 4-jarige) invullen? Lijkt mijzelf namelijk niet want het kind heeft nog geen ontwikkelingskansen gehad, klopt dit?

Antwoord: voor de handigheid behandel ik vraag 3 en 4 samen.

- A. Als je op een peilpunt het persoonlijk ontwikkelingsboekje hebt ingevuld, kun je daarover aan de ouders rapporteren. Omdat het persoonlijk ontwikkelingsboekje te veelomvattend is en te veel details kent, is het de rapportagekaart ontwikkeld die wat makkelijker aan de ouders uit te leggen is.
- B. De eerste vraag is? Doe je dat al bij het eerste peilpunt? Dat mag. Als u n.a.v. het eerste peilpunt de ouders wilt rapporteren is het aan te bevelen ook het eerste peilpunt op de ouderrapportagekaart in te vullen. Dat praat wel zo makkelijk met die ouders. Daarbij speelt het helemaal geen rol of het kind ontwikkelingsgelegenheid heeft gehad. Dat eerste peilpunt laat aan de ouders zien hoe het kind was toen het met het basisonderwijs begon. Ontwikkelingsgelegenheid speelt dan geen rol. Sommige leerkrachten nodigen na die eerste maand de ouders uit. Men praat dan over die eerste maand en daar kan die kaart bij helpen.
- C. Ook later als je andere peilpunten met de ouders bespreekt, is het toch handig als u dat eerste peilpunt ingevuld hebt, want dan kun je de ouders laten zien of de scoringen van hun kind steeds meer of minder in de gele vakken (gewenst) zijn terecht gekomen.
- D. Nu is er een bijzonderheid en dat is het kind dat 2 1/2 of bijna 3 jaar in groep 1 en 2 zit. De slottip slaat daarop. Sommige leerkrachten zeggen: „Er zit zo'n lange tijd tussen het invullen van het eerste peilpunt en het tweede. Immers die kinderen krijgen soms wel een jaar ontwikkelingsgelegenheid en ondertussen willen we toch aan de ouders rapporteren.” Je zou dan terwille van die situatie voor de ouders in het vakje van het eerste peilpunt op de rapportagekaart met blauw aan kunnen geven. Dat noemt u dan 1.A en als u denkt: „Ik wil die ouders ook tussentijds nog rapporteren, kunt u in diezelfde kolom onder de blauwe vakjes zelf groene vakjes maken (1.B) en zo in dezelfde kolom ten behoeve van de ouders twee keer scoren.
- E. In het persoonlijk ontwikkelingsboekje mag dat niet, want daar moet u het kind lange tijd ontwikkelingsgelegenheid geven tot het volgende klassikale peilpunt.
- F. Sommige scholen tipten ons op deze werkwijze van de slottips op blz. 78. Persoonlijk raden we aan dat niet te doen, maar gewoon eenmaal te scoren en pas bij het volgende peilpunt het weer te doen. Als u toch tussentijds met de ouders spreekt, legt u de ouderrapportagekaart op tafel en vertelt u mondeling wat er allemaal al weer veranderd is sedert de binnenkomst van het kind. Dus niet met nieuwe kaarten beginnen, maar in elk geval alles op die ene ouderrapportagekaart houden. Zie ook vraag/tip 14.
- G. Hoewel wel aanwezig in de map is het de vraag of het nut heeft om een groepsoverzicht te maken van binnengekomen 4-jarigen!?

(G)Vraag/tip 9 (Springplank te Volendam, mevr. Schilder)

Vraag: Wij missen twee onderdelen op bijlage 44, het groepsoverzicht voor eind groep 2.

Antwoord: Dat klopt. Pravoo heeft op verzoek van de scholen een nieuwe versie van die bijlage ontwikkeld en in het gebruikersbulletin van februari 2002 opgenomen en naar alle scholen toegestuurd! Kijk dus nog even goed in uw spullen.

(G)Vraag/tip 8 (Heideschool te H.)

Vraag: Het stappenplan op bijlage 8 klopt niet. Ik zoek de werkwijze voor eind groep 2 en er wordt steeds verwezen naar blz. 51 en verder.

Antwoord: Bijlage 8 is een handig stappenplan voor het volledig werken met het leerlingvolgsysteem. In het pakket wordt dat de leerlingvolgcyclus genoemd. Alle verwijzingen kloppen op bijlage 8. En als u de invuladviezen voor eind groep 2 wenst, is het logisch dat u dan in de handleiding na die basisinvulling gewoon door blijft lezen. Dan komt u vanzelf op blz 83 bij eind groep 2. Wilt u het in het invullen eind groep 2 in eenmaal vinden dan zitten er net zoals in ieder boek handige overzichten:

- zie blz. 3 van de handleiding met de inhoudsopgave. Kijk maar bij actie 7
- het overzicht op blz. 5
- zie de derde kolom op pagina 7
- vergeet niet de trefwoordenlijst vanaf blz. 9. Die zit er ook niet voor niets in. Zie de vierde kolom op bladzijde 9: eind groep 2!
- op IEDER persoonlijk ontwikkelingsboekje staat op de eerste pagina onder de persoonlijke gegevens van het kind aangegeven waar in de handleiding u de scoring kunt vinden! Overal treft u de verwijzing voor het invullen eind groep 2 aan.

(G)Vraag/tip 7 (Heideschool te H.)

Vraag: vervolg van vraag/tip 44:We worden nog wel begeleid door dhr v.d. Kamp van SBD Iselinge en die wist het ook niet.....

Antwoord: Schoolbegeleiders zijn weliswaar niet geschoold in het systeem en hebben het systeem ook niet op hun dienst, maar zouden toch wel moeten weten hoe verwijzingen in een normaal systeem zijn aangegeven. (Denk aan de inhoudsopgave en de trefwoordenlijst en het persoonlijk ontwikkelingsboekje)

Wellicht is het aan te bevelen eens een scholing bij u op school door Pravoo te laten verzorgen (€ 250,- plus reiskosten) .

(G)Vraag/tip 6 (Bernardus Schiedam)

Vraag: Wij gaan in één keer tegelijk in alle groepen het systeem invoeren. Hoe moet het dan met die gele kolom waarin je de ontwikkeling van een kind aan moet geven. Immers; we hebben dan nog geen eerder peilpunt gescoord.

Antwoord: Het is aan te bevelen in dat geval de eerste keer die gele kolom maar niet in te vullen. U kunt nog wel terugkijkend of via uw oude systeem bedenken hoe het de vorige keer was. Het is echter beter om die eerste keer alleen in het witte deel van de kolom te onderstrepen wat van toepassing is en de gele kolom de volgende keer te scoren.

(G/A)Vraag/tip 5 (Kees Bertrams, namens basischool Ekenrooi, Ekenrooisestraat 8, 5583 TA Waalre)

Vraag: N.a.v. onze besprekingen omtrent het Pravoo-leerlingvolgsysteem voor grp 1/2/3 hebben wij de volgende vragen:

Vragen & daarbij de antwoorden:

- **Vraag 1.** Als we in augustus starten en kinderen komen in sept/okt binnen, wanneer is dan peilpunt 2 (uitgaande van een halfjaarlijkse meting)? Antwoord: Als jullie alle kinderen tegelijk scoren in januari (bij de halfjaarlijkse versie score je alle kinderen tegelijk in januari en juni) dan hebben de kinderen die in sept/oktober begonnen zijn nog geen half schooljaar achter de rug. Bij die kinderen sla je dat peilpunt-2 in januari gewoon over. Dat kan verantwoord omdat de begintuatie van die kinderen al bepaald is in november (peilpunt 1 na een maand school) en daarna aan het eind van groep 1, half groep 2, en eind groep 2 en eventueel begin groep 3. Die kinderen krijgen nog leerlingvolgsysteem genoeg 'om de oren'. In de handleiding noemen we dat het APGAR-principe.
- **Vraag 2.** Wanneer ga je diagnosticeren; als een bepaald aantal onderdelen aan de linkerkant scoort. Doe je dit ook al bij een of twee negatieve scores? Antwoord: Je bepaalt nooit aan de hand van een enkel kind wie of wat je gaat diagnosticeren. Dat doe je aan de hand van het groepsoverzicht volgens de procedure van het REDUCEREN. Lees vooral paragraaf 5.5.2 op blz. 58 van de handleiding.

- **Vraag 3.** Hoe ga je om met groepsprofielen in heterogene groepen? Antwoord: je plakt ze op elkaar zodat het overzichtelijk wordt en je gaat te werk zoals te zien op blz. 57 van de handleiding. Het is vanzelfsprekend dat het om twee verschillende subgroepen gaat, maar voor het gemak bekijk je de groep als een enkelvoudige (heterogene) groep als het gaat om het bepalen van het groepsonderwerp.
- **Vraag 4.** Indien je uitgaat van 5 peilpunten, hoe doe je dit dan met de groepsprofielen? Antwoord: gewoon voor de peilpunten 2, 3, 4, 5 (ev. 6) een groepsoverzicht maken en de stukken van de beide deelgroepen bij een heterogene groep naast elkaar op een vel papier plakken en behandelen alsof het een groep is zoals weergegeven op pagina 57 van de handleiding en daarna de vervolgstappen maken zoals te zien op blz. 58-59 van de handleiding.
- **Vraag 5.** Waar loop je vooral tegenaan in nov. als je in jan. start en nov. dan vervolgens je 2 peilpunt is? Antwoord: die vraag begrijp ik niet. Als een kind in januari begint dan vul je in februari het eerste peilpunt in. Er vanuit gaand dat dat kind 2 1/2 jaar in groep 1/2 zit en jullie met de halfjaarlijkse versie werken. Dan krijgt dat kind lang ontwikkelingsgelegenheid en dan valt het tweede peilpunt in januari van de twee laatste volledige jaren groep 1/2-onderwijs. Nogmaals bij de halfjaarlijkse versie vul je het eerste peilpunt in een maand na schoolbegin en daarna steeds in januari en juni mits een kind minimaal een half jaar (5 maanden) op school is geweest.

(G)Vraag/tip 4 (Krijtmolen Amsterdam)

Vraag: Wij zijn dit jaar met Pravoo begonnen. Kunnen jullie ons het volgende uitleggen hoe wij dit op de Pravoo-kaarten voor leerlingen geboren in de maanden oktober t/m februari moeten invullen. We hebben 3 maal per jaar oudergesprekken. In de maanden november, februari en juni.

Antwoord: De problematiek van de verschillende geboortedata van de kinderen en daarmee de verschillende binnenkomst is op diverse plaatsen al uitgelegd.

- Zie blz. 52 van de handleiding
- Zie het gebruikersbulletin dat we vorig jaar naar alle scholen hebben gestuurd
- Zie diverse vragen/tips op deze site

Voor de laatste keer dan nog maar:

- **Bijzonderheid 1:** een kind komt in september binnen. Zo'n kind zit dan krap twee jaar in groep 1 en 2. In oktober vul je het eerste peilpunt in. Dan wordt het november (bij de versie met de 8 pijlpunten) of januari bij de halfjaarlijkse versie). Dan mag je voor dat kind nog geen tweede peilpunt invullen omdat alle kinderen minimaal een half jaar (dat is 5 schoolmaanden) ontwikkelingsgelegenheid moet hebben. In de handleiding genoemd het Apgarprincipe. Je slaat dat peilpunt gewoon over. Dat is helemaal niet erg want je hebt de beginsituatie met het eerste peilpunt al bepaald en de echte problemen heb je daarmee opgespoord. Pas bij een volgend peilpunt scoor je het kind weer. Dat betekent dat je tijdens de oudergesprekken in november gewoon het eerste peilpunt op tafel legt en de ouders vertelt wat er allemaal al sedert de binnenkomst veranderd is.
- **Bijzonderheid 2:** een kind komt in januari binnen. Die kinderen zijn vaak 2 1/2 jaar bij jullie en voor zo'n kind vul je in februari het eerste peilpunt in en daarna een tijd niets, tot het kind begint met zijn twee volledige jaren groep 1/2 en dan vul je alle peilpunten in. Dat kind krijgt dan veel ontwikkelingsgelegenheid en bij de oudergesprekken vertel je gewoon hoe het kind zich ontwikkelt. Die lange periode ontwikkelingsgelegenheid is niet erg want daarna krijgt het kind nog alle peilpunten "om de oren".
- **Bijzonderheid 3:** u begint met de lijst en merkt dat het kind in groep 1 een vertraagde ontwikkeling doormaakt en u besluit tot het verlengen van groep 1. Knip dan de eerst ingevulde peilpunten van het boekje en neem een nieuw scoreboekje. Niet dat losse blaadje daarin en begin op nieuw. U kunt dan altijd zien dat het kind groep 1 heeft verlegd.
- **Bijzonderheid 4:** aan het eind van groep 2 besluit u het kind groep 2 te laten verlengen. Neem dan een nieuw persoonlijk ontwikkelingsboekje en knip dan het laatste deel af en niet dat in het boekje dat u al voor het kind hebt door gewerkt. Niet dat laatste blad in het boekje en u kunt altijd zien dat het kind groep 2 heeft verlegd.
- **Bijzonderheid 5:** U vult een peilpunt in en u heeft de indruk dat het kind eigenlijk al een ontwikkelingsvoorsprong vertoont. Neem dan een potlood en vul het peilpunt van een jaar verder ook in. Doe dat ook nog eens bij een volgende peiling. Als de ontwikkeling goed blijft, kunt u het met een pen invullen en de ouders uitnodigen om te kijken of het niet beter dat het kind 1 1/2 jaar in groep 1/2 zit in plaats van 2 1/2 jaar.

Nog iets over jullie oudergesprekken in november, februari en juni. De versie die het beste bij jullie aansluit is het persoonlijk ontwikkelingsboekje met de 8 peilpunten. Jullie moeten dan in plaats van in februari de oudergesprekken in maart houden. Dus met een beetje schuiven, sluit het naadloos aan.

(G)Vraag/tip 3 (Florisschool in Papendrecht)

Vraag: Op welk blad maak je een groepshandelingsplan?

Antwoord: Op bijlage 50

(G)Vraag/tip 2 (Fatimaschool in De Heen)

Vraag: In de kleuterperiode kun je de ontwikkelingsfase van de ontluikende geletterdheid markeren aan de hand van zeven tussendoelen. De vraag is moet je die checklist voor alle kleuters afnemen. Op die manier toets je alle tussendoelen. We hebben daar wel moeite mee, want als je ook al het Pravoo leerlingvolgsysteem invult en al die tussendoelen nog moet checken dan wordt het wel erg veel. Wat is de aanbevolen weg?

Antwoord: Uit het interne onderzoek van de inspectie zoals weergegeven in het Pravoo-pamflet blijkt dat Pravoo voldoet aan de tussendoelen. Dat betekent dat u, om verantwoord te kunnen werken, niet nog meer hoeft te doen. Wij stellen u het volgende voor:

- 1. Voer gewoon het Pravoo leerlingvolg- en hulpsysteem uit omdat u daarmee al de garantie hebt dat u voldoet aan de tussendoelen
- 2. Vul aan het eind van groep 2 de dangerous-signslijst van Pravoo in omdat daarmee de kans kunt bepalen dat een kind heeft op leesproblemen in groep 3.
- 3. Neem aan het eind van groep 2 af: ordenen en taal van het CITO zodat u geen onnodig problemen krijgt met de inspectie, maar neem die individueel af bij 50% zwakste kinderen van de groep en hanteer de Pravoo-correctietabel uit het pamflet.
- 4. Gebruik de zeven tussendoelen niet als extra leerlingvolgsysteem, maar zet ze in lijnen zoals in de handleiding van het Pravoo-leerlingvolg- en hulpsysteem is aangegeven, in termen van de inspectie: een beredeneerd aanbod. Dat betekent dat u die zeven tussendoelen niet als leerlingvolgsysteem moet hanteren maar als onderwijsaanbodlijn.

Waarom is punt 4 aan te bevelen? Omdat, als u de 7 tussendoelen voor ontluikende geletterdheid zou checken iemand u zou kunnen vragen:

- waarom checkt u niet de 9 tussendoelen voor beginnende gecijferdheid?
- waarom checkt u niet de 5 fasen van de persoonlijkheidsontwikkeling?
- waarom checkt u niet de de fasen van de vier functiegebieden?
- waarom checkt u niet de 5 stappen van de luisterhouding?
- etc.

Het is een illusie dat u dat allemaal bij zou kunnen houden en u loopt op die manier de kans dat er te veel tijd in het signaleren gaat zitten en te weinig in het praktisch uitvoeren van het adaptief onderwijs, ook we genoemd het signaleringswaterhoofd.

(G)Vraag/tip 1 (Emmaus te Leidschendam)

Vraag: Wij voeren op dit moment een discussie met elkaar. Wat moeten we doen als een kind na oktober binnenkomen de dus bijna 3 jaar kleutert. Op jullie afdeling vragen/tips staan we een opmerkingen over anderhalf jaar kleuteren, maar dat vereist toch een andere benadering dan een kind dat veel langer in de kleuterklas zit.

Antwoord: Lees goed de voorafgaande vragen en tips, dan komt u dit wel tegen, maar we zullen dit speciale geval er voor u er nog wel even uittillen.

Als een kind bijna drie jaar kleutert dan vult u gewoon peilpunt 1 in een maand na binnenkomst is en dan wacht u met het volgende peilpunt tot het kind aan zijn twee volledige jaren groep 1 en 2 begint en dan vult u daarna alle peilpunten in. Zo'n kind krijgt dus soms meer dan een half jaar ontwikkelingsgelegenheid. Dat is voor het kind een ideale manier om een basis voor zijn schoolloopbaan te leggen. U vult dus na dat eerste peilpunt pas het leerlingvolgsysteem weer in als het kind met die twee volledige laatste jaren groep 1 en 2 bezig is. Het geven van ontwikkelingsgelegenheid kunt u met een gerust hart doen omdat u met het eerste peilpunt al de grootste problemen uit de ontwikkeling hebt gezeefd. We spreken over ontwikkelingsgelegenheid en niet over wachten. U wacht wel met het systeem, maar niet met het stimuleren van de ontwikkelen. Dat laatste doet u gewoon volgens de lijnen en principes waarover u op blz. 37-49 van de handleiding kunt lezen.

Als u ondertussen toch contacten met de ouders hebt, dan legt u dat eerste peilpunt op tafel en vertelt u mondeling wat er allemaal met het kind gebeurd is vanaf zijn beginsituatie. Bij een vermoeden van hoogbegaafdheid vult u nog eens met een potlood het peilpunt van een jaar verder in om eventueel te bepalen of het kind met maar anderhalf jaar groep 1/2 zou kunnen volstaan.